

ИЗЛОЖБИ

ТРАНСФОРМАЦИИ НА СКУЛПТУРАТА

- Кон изложбата „Преобразби 2: Модалитетите на македонската модерна и современа скулптура“, Музеј на современата уметност - Скопје

Студиската изложба „Преобразби 2: Модалитетите на македонската модерна и современа скулптура“ презентира 50-тина дела од 30 македонски автори од различни генерации. Ваквото почетно претставување можеби и не е најсоодветно, затоа што тематската одредница на оваа изложба не го става акцентот врз генерационата поделба на авторите. Сепак, сметам дека е потребно да се спомене овој факт бидејќи уште при првиот поглед врз целата изложба се добива впечаток на еден вид антологиско претставување (иако не преголемо). Повторно, како и во „Преобразби (1)“, авторката на овој проект Соња Абаџиева - историчар на уметноста, истакнува дека примерите и авторите претставени на изложбата и во каталогот не се селектирани според нивните вредности или значење за македонската скулптура. Со ова априори се неутрализираат или избегнуваат сите можни забелешки и критики за одбраните дела.

Конечно, доаѓам до суштината на „Преобразби 2“. Како што кажува самиот наслов, оваа изложба ги третира делата на македонските автори кои се пример за надминувањата на академските рамки и значајните видоизменувања во формата на скулптурата. Притоа, се добива впечаток дека македонските автори ги следат и реагираат на трансформациите во светската модерна и современа уметност кои се појавуваат уште од кубизмот, дадаизмот, конструктивизмот.

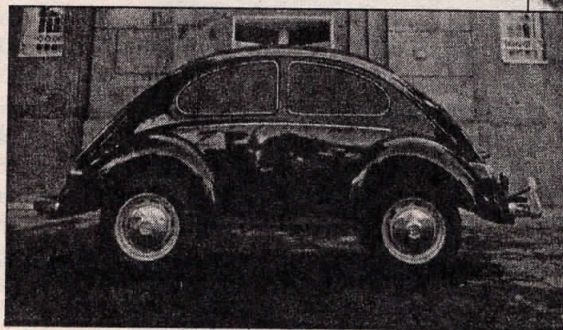
Промени во техниките

Исчекорувањата надвор од „класичкиот“ поим скулптура се

евидентни како во техниките, така и во материјалите што се користат - заемната условеност на овие две, условно кажано, феноменолошки скулпторски детерминанти, е неизбежна. Надминувањето на класичните норми при обработката на скулптурата започнува со одземање (фрагментација) и додавање (разлевање, повторување, течење) на одредени сегменти и форми или, пак, со измазнување на релјефноста. Се менуваат основните скулпторски компоненти: масата - преку влегување во волуменот и елиминација на неговата маса; линијата - или создавање слободни „линеарни“ форми без волумен и маса; плохата - редуција на скулптурата на ниво на дводимензионална пластичност и бојата - која станува понагласена и целосно или делумно ја прекрива скулптурата со што се добиваат нови визуелни ефекти. Техниките на вајање и моделирање често се заменуваат со т.н. архитектонско конструирање - градење на формата, без разлика дали се работи за

влијанието на материјалот врз формата на скулптурата доведува до користење на претходно неупотребувани материјали: земја, вода, растенија, оган, како и ткаенини. Еволуцијата на технологијата доведува до пресврт во феноменолошкото доживување на скулптурата. Таа станува мулти-медијално уметничко дело кое во себе обединува повеќе медиуми: видео, звук, механичко движење и интеракција со публиката.

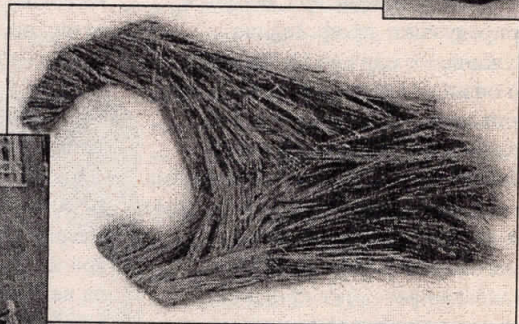
На изложбата „Преобразби 2“ можат да се забележат набројаните елементи на промена, проширување и збогатување. Преку

галериски дела или скулптури изведени на отворен простор.

Промена во материјалите

Во поглед на материјалите, творчката имагинација зема уште поголем замав. Скулптурата станува асамблаж искомбиниран од употребени предмети (реадмаде), но не ги заборава ниту природните материјали. Експериментирањето со

сите проникнувања на скулптурата во сферата на визуелните и останатите уметности, како и мешањето на различните уметнички категории, повторно се потврдува вистината дека во уметноста одамна не постојат граници и дека уметничкото дело е комплексен организам во постојано менување. Но, и покрај сите трансформации, скулптурата сепак ја задржува нејзината, можеби, најзначајна карактеристика на тродимензионално егзистирање во просторот.

Маја ЧАНКУЛОВСКА